

ГОДИНА III.

БРОЈ 15.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АУТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.
СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредници: СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ и САВА ПЕТРОВИЋ.

У НОВОМ САДУ 11. АПРИЛА 1893.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

НАЈПОНИЗНИЈА ПРЕДСТАВКА СРП. ИСТОЧНО-ПРАВОСЛАВНОГ НАР. ЦРКВ. САБОРА

ЊЕГОВОМ ЦАРСКОМ И АПОСТОЛСКОМ КРАЉЕВСКОМ ВЕЛИЧАНСТВУ

ФРАНЦУ ЈОСИФУ I.

КОЈОМ МОЛИ ЗА ПРЕВИШЊУ ПОТВРДУ „МИРОВИНСКЕ УРЕДБЕ ЗА НАРОДНО-ЦРКВЕНЕ ЧИНОВНИКЕ И ПРОФЕСОРЕ“ У ОПСЕГУ СРПСКЕ ИСТОЧНО-ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

Ваше царско и апостолско краљевско Величанство!

Господару Наш Најмилостивији!

(Свршетак.)

Верно-одани сабор овај одредио је овом најпонизније поднесеном мировинском уредбом, да се за чиновнике и професоре српске источно-православне митрополије оснује посебни мировински фонд и то на начин: да сваки учесник овога фонда у првој години службе своје уложи у фонд 25% своје редовне плате и исто толико и на све повишице, које у току своје службе получи, за а остале године активне службе своје, да је дужан уплаћивати по 2% од своје редовне плате.

У овај фонд уносиће се редовно и писарничка пристојба од оних хипотекарних зајмова, који се издају из српских нар. црквених фондова, и све новчане глобе, на које буду учесници овога мировинскога фонда дисциплинарно осуђени. —

Мировинским фондом овим руковаће главна управа српских нар. цркв. фондова у Ср. Карловцима и водиће о њему засебан рачун. —

Да би овај преко потребни мировински фонд одмах у живот ступити могао, одређено је овом мировинском уредбом, да се у њега унесе сва до сад прикупљена писарничка пристојба, која по гласу приложеног финансијскога плана износи 49.000 ф. и да овај мировински фонд што пре достигне ону висину, да буде у стању сам све доспеле мировинске ужитке потпуно подмиривати, даваће му се размерна годишња субвенција према расположивим средствима из нар. цркв. неприкосновеног и клири-калног школ. фонда.

Сви чиновници и професори, учитељи и учитељице, које ова уредба кад ступи у живот затече у служби, дужни су да постану учесници овога мировинскога фонда, да одмах унесу у исти своје 25⁰/₀ улоге и отпочну уплаћивати 2⁰/₀ приносе, за које ће им се све дојакошње године службе урачунати а учинити и олакшице, да за три године дана уплате своје улоге у мировински фонд. Нико не може ступити у уживање своје мировине, док није уплатио четвртину своје плате, као улог у мировински фонд.

Да би се јасније видело како ће се ова мировинска уредба моћи остварити, усуђује се верно-одани сабор овај да приложи истој под /. и финансијски план, на којем се иста уредба темељи.

Приложеном финансијском плану придодат је именик садањих чиновника, професора, учитеља и учитељица, на које се ова мировинска уредба односи, године њиховог живота и службовања, садашње им плате, 25⁰/₀ прилог и 2⁰/₀ принос на плате, што исти имају да уплате у мировински фонд, а израчунато је по Депарцијејевим табелама (Deparcieux: Sterblichkeits und Mortalitätstabellen) доба, колико ће исти остати још у животу.

Финансијском плану овом приложен је даље попис супруга дотичних чиновника и професора, пронађена је година њиховог умировљења и евентуалне смрти, сачињен је и попис деце тих чиновника и професора, срачунан је улог и принос њихов на припадајуће им квинквеналне и деценалне доплатке од год. 1893—1921, пронађен је улог и принос нових професора и чиновника, који ће у добу од год. 1894—1921, наступити место оних, који буду умировљени; израчунат је улог и принос ових нових чиновника и професора на њихове квинквеналне и деценалне доплатке од године 1899—1921, напокон главни исказ и сумар о годишњој потреби на умировљење учесника овога фонда и њихових удовица од год. 1893—1932.

На основу свију ових података зготовљен је финансијски план, којим је исказан евентуални развитак фонда, пронађен годишњи приход му од год. 1893—1921, те је све то увршћено у главни исказ (бр. 7), у којем се види потреба, покриће и мањак овог мировинског фонда. —

Ваше царско и апостолско краљевско Величанство!

Господару Наш Најмилостивији!

Најпонижније потписани верно-одани сабор овај тежио је, да овом мировинском уредбом обезбеди чиновништву и наставницима у средњим и вишим школама у опсегу српске источно-православне митрополије после њиховог трудног и општекорисног рада безбрижну старост, и њиховим удовицама и сирочадима сталну потпору — с тога се усуђује, да припадне племенитом и премилостивом срцу *Вашега Величанства* са том препокорном молбом: да *Ваше Величанство* благоволи верно-оданим сабором овим донесену и најпонижније поднесену „мировинску уредбу за народно-црквене чиновнике и професоре“ својим превишњим краљевским одобрењем освештати на велико душевно умирење онога чиновништва, које својом ревнском службом многе и важне јавне

интересе унапређује и оних наставника, који неуморно поучавају поверене им ученике и ученице корисним знањем и настављају их речима и својим примером: да буду честити и образовани људи, добре патриоте и вазда верно одани поданици Вашег Величанства.

Из XXV. седнице српског православног народно-црквеног сабора, држане у Ср. Карловцима 18. (30.) новембра 1892.

ВАШЕГ ЦАРСКОГ И АПОСТОЛСКОГ КРАЉЕВСКОГ ВЕЛИЧАНСТВА

ВЕРНО-ОДАНИ

Српски источно-православни народно-црквени сабор:

ГЕОРГИЈЕ БРАНКОВИЋ, с. р.

патријарх — председник.

Стеван В. Поповић, с. р.
саборски перовођа.

Евген Думча, с. р.
потпредседник.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

СРПСКО-ПРАВОСЛАВНО ПЈЕНИЈЕ КАРЛОВАЧКО.

Дивно ли ти је, Боже мој, то наше пјеније карловачко! Та у свету га равна није. Мрави те већ подилазе, кад се само сетити оних дивних мелодија, оних анђеоских арија, оних финих умиљатих трила, оних лаких и неосетних пре-красних прелаза; а камо ли, кад их слушаш и чујеш појати! Све, што ти се Србином назвало, и старо и младо, и мушко и женско, ужива ти у њему. Душа се од милина топи не само Србину, него и туђину и једноверном и иноверном, кад ти чује наше црквено пјеније. Па за то Србин неизмерно и поштује и к'о очи у глави чува то бесцен-блага своје. Па Србин се поста-рао, да се оно у свој својој лепоти и чистоти очува и за потомство његово. У Срба се нашло брижних људи, који су осетили, да томе нашем дивном пјенију прети опасност од најезде туђих и Србину неприродних, несвојствених мелодија, па су га ставили у ноте баш онако верно, како се оно у Карловцима и Новом Саду поји (Гаврило Бољарић и Никола Тајшановић, Тихомир Остојић, а још прије ових Корнелије Станковић), како би се оно тим начином у својој правој оригиналности и природној лепоти својој у аманет предало и нашим млађима, на којима свет остаје.

Све је то лепо, красно и похвално — велим ја! Евала трудбеницима, који за времена пре-

гоше, да нам ту скупу и ретку тековину очувају! Али, кад се ми с благодарношћу и признањем одужујемо оним врлим мужевима, који збиљски и својски прегоше, да нам наше лепо црквено пјеније у ноте ставе и тако нам га од сигурне пропасти сачувају, није ли онда достојно, да се још с већом благодарношћу и признањем понесемо према оним нашим људима, који бијаху *створци*, усавршиоци и распростирачи тога нашег дивног и дивног пјенија? А, да како! И црквено пјеније је студија, као и свака друга студија, и то тешка студија, која је у своје време постала, која се по том неговати, дотеривати и усавршивати морала, док је добила овај свој облик, са кога је постала чувеном и у својој рођеној кући, а и на страни.

Србин се радо заноси успоменом на своје велике и знамените мужеве, на мужеве нпр. који су задужбине зидали и подизали; на мужеве, који су пером радили; на мужеве, који су сабљом у руци борили се за крет часни и слободу златну; на Србин се мора заносити исто тако споменом и на оне своје мужеве, који су у светим богомољама и задужбинама нашим кројили, удесили и према духу своје цркве регулисали лепо пјеније наше, који су духовитим песмама црквеним дали оне дивне, оне анђеоске мелодије, каквима се ни један православни народ

у тој мери као српски похвалити и подичити не може*). Србин дакле треба да зна нешто и о постанку његовог данашњег црквеног пјенија! Творце, осниваче и усавршиоце, а богме и многе распростираче нашег дивног црквеног пјенија већ давно црна земљица покрива; спомен се о њима тек само по некад чује. Па да се и та последња истраживања њиховог спомена не угаси, прегао сам, да по слабачким силама својим, ма у најкраћим потезима споменем и у овом листу прибележим, што знам о постанку и развиту нашег црквеног пјенија; предузео сам, да од заорава отмам она дична имена наших старих, који су црквеном пјенију нашем основ положили, који су га неговали, усавршили и међу народ ширили и распростирали.

За дужност своју сматрам напред споменути, да ћу ја своме задатку само у толико одговорити, у колко ми је ствар позната, не бранећи ником, да о овом предмету опширније што напише, јер „ко зна боље, широко му поље“!

Као особити љубитељ нашег црквеног пјенија одавна сам се интересовао, да што дознам о његовом постанку; па сам се трудио, да што прикупим и прибјерем о постанку његовом, настојао сам да дознам, ко му је творац био, те како се оно временом и кроз кога се развијало и усавршавало, и како је оно до нас овакво какво је дошло.

Резултат мога истраживања испричаћу ово у неколико редака.

Никаквој сумњи не подлежи, да је српска црква и народ српски већ у пећској патријаршији имао своје лепо осмогласно и бар неку врсту великог пјенија, које је при концу XVII. века са сеобом под Арсен-патријархом пре-

*) За потврду ових мојих речи позивам се на писмо неког професора Сергија Николића из Београда, писано у год. 1864 уваженом свештенику — тадашњем богослову Гаврилу Бољарићу, у ком исти навађа младом Гаврилу речи неког грчког мудраца Доситија Адаманта Кораја, који је у време Стратимировићево у Карловци чуо српско пјеније, и којима је наше црквено пјеније од прилике овим речима похвалио: „То је једино православно пјеније, а остало и у грчким црквама и у Русији његовим ушима слушано, да је ништа по себи лепо, али не православно“. (Види Бољарићев Октоих, 1. глас, стр. IV.) А то исто је недавно потврдио и руски прота А. Лебедев, настојатељ казанског собора у Петрограду, кад је у октобру 1891. г. походио београдску богословију те чувши српско пјеније рекао: „Ваше (српско) певничко певање је тројачственије од нашега, но за то наше (руско) нотално боље је од вашега.“ „Весник срп. цркве“ св. Октобар, 1891. стр. 96)

несено у Аустрију. И ако је српску цркву, која је с вером примила и обредну и церемонијалну страну од Грка, за цело време бављења под турском влашћу, и у црквеном пјенију провејавао дух грчки, то је ипак свакако ван сваке сумње, да је она имала и своје сопствено српско црквено пјеније; јер кад су српске задужбине у Турској имале калуђера, који су прекрасно књиге писали и штампали, који су прави византијски животопис и вајарску вештину и тому под. култивирали, то је онда лако с правим поуздањем предпоставити, да су оне морале имати и својих Косма, Дамаскина, Студита, Анатолија и др., који су се бавили и компоновањем црквених мелодија и усавршавањем правога српскога пјенија. Наравно, да то пјеније није тада амо пренесено у оној ритмичкој форми и с оним модулацијама и аријама, што их је пјеније у времену Стратимировићевом имало. Кроз читав један век оно се знатно променило.

Какво је црквено пјеније било у прошлом веку (XVIII.) и је ли се оно и у колико се усавршавало и дотеривало, тешко је рећи. Због оскудице извора и потребних доказа не може се ништа позитивно тврдити. По врло мршавим изворима, које при руци имам, нагађати се тек може, да се је пјеније у првој половини XVIII. века слабо неговало, а то је и појатно, јер се зна да је тада обрађана пажња на сачување вере и уређење црквеног живота а није било времена и на пјеније мислити. У осталом љубитељи пјенија тада нити су имали где нити од кога пјеније да науче. Да је тако било, позивам се на речи неумрлог историка архимандрита Рајића, који у књизи својој „Историја катихизма“ овако односно црквеног пјенија пише: „Но добри тај пастир (Мојсије Петровић митрополит [од 7. фебр. 1726. — 27. јула 1730]) ни тиме се није задовољио, него изволи још потрудити се, да и црквено славословије тече чино, устројено и благољепно. Ради тога доведе из св. Горе јеромонаха Анатолија, искуснога псалта, и устроји у Београду грчку школу, из које је по времену узимао јуноше са добрим гласом, које је онај псалт научио појати по грчкој псалмоди, числом довољне, чим је цркву изредно увесељавао; и тако *распространивши се грчку пјенију свуда, преста српско пјеније сасвим, тако, да се данас једва гдје чује*“. (Издање књижаре браће Јовановића у Панчеву, стр. 22.). Гаврило Бољарић, катихета у Сарајеву, вели, да је иети тај ми-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Трополит већ прије тог псалта Анатолија позвао неког другог Грка по имену Герасима, који је имао младиће у пјенију обучавати. (Види „Српско православно пјеније“ од Г. Бољарића и Н. Тајшановића, Октоих глас I. стр. IV.) Из преднаведенога јасно је, у каквом се стању цркв. пјеније у време митрополита Мојеија Петровића налазило, кад је због оскудице црквених појана морао чак из св. Горе Грке позивати.

У другој половини XVIII. века као да је боље стајало с црквеним пјенијем Београдска школа светогорског јеромонаха Грка Анатолија псалта као да је имала моћног утицаја на развој црквеног пјенија. Споминије се такођер, да су Грци из Мореје настањени у Мишковци и Бановци у средини друге половине XVIII. века имали своје „даскале“ из Мореје, који су им у цркви наравно грчки појали. Од тих Грка научише и српски синови појати, те се је тада грчко пјеније у српској цркви, као што и архимандрит Рајић потврђује, тако рећи одомаћило и више појало (особито ваљда у Срему) него наше рођено српско односно славенско. Из грчког пјенија развило се и српско карловачко, јер више је него истина, да је ако не баш прва, а оно друга генерација Анатолијевих ђака преносила грчке мелодије и арије на славенски текет, те по својој особини и укусу удешавала и стварала српско пјеније, које је после под именом „карловачког“ пјенија од уста до уста распрострањено по целом Српству. *Према томе ја бих смело тврдити, да су баш ти Анатолијевци ђаци или бар они ђаци, које су пјенију изучила она два „даскала“ (ако то није био један те исти на најпре живио у Мишковци а после у Банов-*

ци?) грчка из Мишковаца и Бановаца, били први оци, творци и утемељиоци нашег карловачког пјенија, а не Дионисије Чупић или Мутибарић, као што то тврди уважени госп. Гаврило Бољарић. У овој тврдњи мојој још ме већма утврђује госп. игуман раковачки Спиридон Илић, који ми вели, да је старо српско пјеније, које је дивно било, потпуно развијено било у манастиру Крушедолу већ и до Крестића, а камо ли не до Чупића, који је од Крестића за неких 12—13 година, као што ћемо то доцније видети, млађи био. Жали боже само, што нам историја или бар предање ни једнога имена од тих старих — по мом мишљењу — правих отаца и створитеља пјенија не забиљежи!

Данас још живи наши стари свештеници и белог и црног реда казивају, да је и грчко и славенско пјеније како концем прошлога тако и почетком овога века, а и за дуго после тога најбоље култивирано у манастиру Крушедолу. Крушедолско пјеније одликовало се већ тада, кад је у њему ђаком био пок. Крестић, а то беше око 1774. и даљих година, својом лепотом, и за дуго је остало на свом гласу и иза Крестићеве смрти. И у другим фрушкогорским већим манастирима могло се је у то доба наћи лепога пјенија, али бадава, крушедолском није било премца. А то је сасвим и појатно. Крушедол је ваљда још у оно време, кад је био седиштем митрополита, у себе покупио најбоље појачке снаге, па је од тих тадањих „капацитета“ у појању и остала братија манастирска мелодије присвејила и млађим монасима у наслеђе предавала.

(Свршиће се.)

ЕПАРХИЈСКИ ПРОПОВЕДНИЦИ, ЊИХОВИ ПРОТИВНИЦИ И ПИТАЊЕ НАШЕГ ПРОПОВЕДНИШТВА.

(Свршетак)

Браћа С. Д. и Богољуб препоручују употребљавање туђих проповеди па и читање истих у цркви.

Не само да одобравамо и ми то, из истих оних разлога, из којих и они то препоручују, него смо ми то одобравали и пре, а по своме скромном умењу у неколико смо дали и неки незнатан материјал за то читање или ину употребу.

Не да истичемо свој незнатан рад, јер то нам није никад ни био, нити ће икад ни бити обичај, док год се држали будемо речи св. Апостола Павла: да „онај није ваљан, који се сам хвали, него којег Господ хвали“; не да себи какве заслуге присвајамо, јер увек са Апостолом мислимо: „браћо! ја још не мислим да сам достигао; једно пак велим: што је остраг заборављам, а за

оним што је напред сежем се и трчим к биљези, к дару звања биљјега у Исусу Христу“; него да докажемо, е смо заиста и ми употребу туђих приповеди препоручивали, навешћемо своје речи из предговора к првој књизи својих „Црквених беседа и проповеди“ од год. 1886. Ево их:

„Ја сам их (проповеди) написао, да *по-нудим* услугу браћи свештеницима, који ту услугу *требају* и *хоће* да *приме*, а који су у таквом положају, на таквој пошти, да коју год од ових проповеди и беседа могу употребити. Или ће који брат ту услугу одбацити? Мени није зазор и срамота поучити народ мој и оном беседом и поуком, коју је други написао. Зазор и срамота је пустити народ, да оде из храма божјег без поуке и савета, без ободравања и одушевљавања, без упућивања и опомене на љубав Богу, вери цркви, ближњем своме, на испуњавање добра и истине, поштења и корисног. . . . „Жетва“ је велика, треба жетелаца.“

А са душевним задовољством можемо и то рећи — ако нам се замерити неће — да су се нека браћа и послужила том братском понудом нашом, и изјавила нам се о томе повољно.

Испомагање, дакле, туђим проповедима, ми потписасмо и потписујемо и сад, ма како то испомагање изгледало г. Огњеславу као „бесмислица“. Потписујемо и сада, али не за то, јер у томе испомагању видимо решење питања нашег проповедништва; па ни за то не, што би се њиме могла задовољити потпуно потреба и оскудица у поучавању верних и постићи сви успеси, који се стављају у задатак тога поучавања и у извршење заповеди и дужности, које проистичу из речи Христових: „шедше научите“; него за то, јер би се њиме ипак један, ма како незнатан део тих дужности извршио и задовољно, а пастви ипак нека духовна храна пружила, која се без тога испомагања баш никако не пружа.

Испомагање туђим проповедима не само да је дозвољено и да се препоручити може свештеницима, који или не уму или, из других којих разлога, не могу састављати властите проповеди, него оно може бити

баш *потребно* и оним свештеницима, који се за проповед иначе увек спремају.

Та потреба захтева онда *баш* *читање* туђе проповеди у цркви. Сходну и одабрану и туђу проповед верни ће радо саслушати и свештеник њихов ће њоме показати им, како *и други* уче и говоре као и он, те тако вернима пружити *један разлог* и *побуду* *више*, да послушају речи и поуке његове.

Рекосмо *једну потврду* *више*. *један разлог* и *побуду* *више*, да не би опет ко год у своме цепидлачењу рекао, е ми не знамо, да та потврда лежи и у позивању на св. писмо, а разлога и побуда за примање поуке да има и других у уверењу и осећају верних, да је оно, чему их свештеник *својим* проповедима учи, корисно и за спасење њихово потребно.

Испомагање туђим проповедима може бити тројако. Говором на изуст, читањем из преписа туђе проповеди и читањем са оригинала.

У сва три случаја употребљену проповед ваља пре свега добро проучити, са њезином се садржином и духом упознати и што више сродити тако, да при говору или читању исте буде потребне живости и тачности, наглашавања важнијих речи и мисли, како слушаоци, при говору туђе проповеди, или читању ове из преписа, не би ни приметили, е је то туђа проповед, туђих мисли, туђег срца, а како би при читању исте из оригинала уверили се о томе, да се и њихов свештеник загрева са науком, коју њима из те књиге предаје.

Ма који од ова три начина кад се употребе, донеће извесног резултата.

А тако се ради и код римљана и код протестаната.

Само има неких разлога, са којих се у нашој цркви ни тако не може радити увек и свуда.

Литература нашег проповедништва није тако богата, као у другим црквама. Наше свештенство, дакле, нема пре свега на избор туђих проповеди. Код нас је и свештенство дружичје, а и његово стање.

У колико ће све то на боље поћи, питање је многих услова; али, да ће у нашој цркви још дуго у проповедништву бити

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

разних и многих невоља. спречица и недостатака, о томе ми ни мало не сумњамо. А јер тај факт има своје убитачне последице за остварење црквене цели и мисије, за то смо ми, — да, за то смо и предлагали епархијске проповеднике.

У нашим приликама ипак се морамо задовољити са избором материјала, који нам је и за сад на расположењу. А са своје стране такођер препоручујемо како превод „Собраниџа“, којег предлаже брат С. Д., тако и превод других одабраних и за наше прилике сходних поука и проповеди, како би што пре и што већи избор имали за употребу туђих проповеди у нашој цркви. Но пре свега бисмо препоручили оној браћи свештеницима, којима бог даде дара и могућности друге, да пораде вољно и марљиво на унапређењу оригиналне наше проповедничке књижевности.

Та је књижевност потребна. Јер мање је зло и већа корист: и туђим проповедима, на ма и читањем истих сваке недеље и празника поучити народ, него га увек и увек пуштати из цркве без поуке.

Али ето невоље! Шта ми опет говоримо? Ето, г. Огњеслав то „чтеније“ назива крушном „бесмислицом“, а наше писање о њој пресудиће као „разглаголствије“. Ето грми: да би се „тима у првом реду широм отворило поље лењовању нашег свештенства у погледу проповедништва“. Ето нас са својих висина упозорује: „како би то морало бити красно, а и каквога би то морало (баш?!) имати силнога утицаја, када би се наш свештеник сваке литургије попео на амвон или проповедницу, па оданде — читао из неке књиге!? А неопходни (?!) плод тога био би тај, да би наш свет брзо изгубио и оно мало свога респекта према проповеди, ону своју веру у проповед“.

Па кад тако са „највишег судишта“ пресуди о свему томе такав авторитет, као што је г. Огњеслав, зар онда смемо ми ситни, малени, неуки, нејаки, да градимо „разглаголствија“!

Смилујте се г. Огњеславе и — дозволите нам. Кад би се превело „Собраниџе разнихъ поученій“; кад би било и других преведених и оригиналних „Собраниџа“, не би

то отворило ником „поље лењовању“, него би све то добро дошло свима нама.

Ко је „сигуран“ и „за вештину рођен“, за тога нек се не брине г. Огњеслав.

А „невјеже“? Можда се за њих боји г. Огњеслав, да се не „пролење“. Не; него се ми бојимо, да ли би и та „Собраниџа“ те „невјеже“ покренула на „чтенија“.

Упозорени и на другу бесмисленост „чтенија“ одговоримо, пре свега, да та „чтенија“ не би била из „неких“ књига, него би то биле у очима верних књиге, које припадају цркви и амвону а из којих они очекују поуку.

А би ли читање из тих књига са амвона било „красно и од силног (ил' ма каквог) утицаја“, то не би никад зависило од појаве проповедника на амвону са „књигом у руци“ или табаком, него од онога, што би се и како би се читало, као и од свештеника, који би читао. Или, можда г. Огњеслав држи, да је „красније и од силнијег утицаја“ на верне свака литургија без проповеди?

Неоправдана је бојазан г. Огњеслава и за респект и за веру верних у проповед.

Нема сумње, да проповед на изузет говорена може, кад има и остале све услове за то, силнији утисак постићи у слушаоца, него прочитана. Али, да верни морају изгубити респект и веру у проповед само за то, јер ју свештеник са амвона чита, то поричемо не само г. Огњеславу, него би то порекли и свима његовим учитељима, кад би таку „бесмислицу“ рекли и — написали.

„Свет“ губи респект и веру у празан увек амвон. Али са амвона реч хришћанске евангелске поуке може имати можда и неуспеха, али успеха увек само повољних.

Зна ли г. Огњеслав како бива код Назарена? Код њих је све богослужење у песми и читању св. писма. И то читање, непрестано читање, нити слаби респект, нити веру у оно што се чита.

Но, и папа каже ex cathedra и оно, што не стоји, а не би г. Огњеслав, који се на катедру пре времена попео! . . . Хоће ли га све ово охладити и упутити, да се још које време не „трза из свога одређенога посла“, него, да га настоји свршити, а нама овамо у низини и доказати да га је свршио,

или ће га срце тек сад „повући на бијегу у „Српски Сион,““ то је његова ствар, али оштра ствар захтева, без сумње, оно прво, јер би тиме више добила.

Мислећи о „чудотворном путу и начину,“ како да се „једаред за свагда“ реши преважно питање о нашем проповедништву, у г. Огњеслава се „поодавна“ родила једна мисао. Он ју је до сад тајио, и ако ју је „већ у више маха хтео изнети на јавност.“ И да се не побоја поворке нових „све китњастих и китњастих предлога“ „на том пољу“, не би ју ни сад још открио.

После оног тона, који продише цео његов чланак, и после оне критике „с' висина,“ којом, у једном потезу пера, проглашује предлоге С. Д—а, Богољуба Мирковића (да и не спомињемо наше епарх. проповеднике) за „децу без животне снаге“ и „бесмислице“, а новим „китњастим“ предлозима одриче право и на сам порођај њихов, очекивали смо, е ће „мисао“ г. Огњеслава бити таква, после које ће морати престати „свакџ глагољ. А кад тамо: — тресла се брда, родио се мип!

Отишао човек „на високе школе,“ видео нешто у Черновици, чуо нешто и за Русију, предлаже да тако буде и код нас, и тиме, по његовом мишљењу, даде решење и нашем питању о проповедништву!

Tamen est laudanda voluntas! А што г. Огњеслав није решио то питање у истину: „једаред за свагда,“ томе извину ми налазимо у несвршеном још „*одређеном иослу*“ г. Огњеслава.

Ко хоће да решава питање нашег проповедништва, тај би морао показати „пут и начин“, како да се из наше богословије не само одстране „вајни листићи, пуни репетиција, контрадикција и мрака,“ којих данас и нема, него да нађе пута и начина и томе, како да се и ти „листићи“ замене потребном, ваљаном и потпуном стручном књигом омилићке студије. Место тога, свакако је комотније било рећи: „да се о томе што боље састара — то је лична дужност дотичнога г. професора.“ Колико ће се пак од овакових речи област омилићке, у своме теоретичном делу, обогатити и користити, хоће ли у тим речима дотични г. професор наћи нешто, што до

сад није знао? Ама баш — ништа. Па на што онда „досађиват' с' оваквим диваном“!

Ми знамо да се и данас у богословији нашој негује и практично проповедање. Пишу се проповеди, па се у својој форми и говоре. Дакле г. Огњеслав није ни практичном делу „области омилићке“ у нашој богословији дао својом мишљу „мисао“ нову. То је већ стара и престара мисао; за то је ваљада и добра. А оно што је у чланку г. Огњеслава *ново(!)* за нас, то баш не би било добро.

И ако су „пуне руке“ у г. Огњеслава, да нам њима дочека разлоге против проповедања „чтеца“ и нечтеца пасторалиста у цркви; и ако се ми не „страшимо свакога корака у напред,“ него онога, који, и под цимером „напред,“ води — натраг или на странпутицу, — ми ћемо у своје празне али чисте руке да „најопортуније“ узмемо православно цркв. право високопреосвештеног епископа г. Др. Н. Милаша. Отворићемо страну 396—397, прочитаћемо све, а овде исписати само ове речи: „Епископима самим припада у цркви власт проповедања . . . . Услед овлашћења од стране епископа, имају право и свештеници у цркви да проповедају.“

Наша црква, дакле, не познаје и не дозвољава проповед „чтецу“ нити у стихару нити у интернатском оделу. И за то се ми не можемо никако ни „јасноћом,“ (?) а нити „спасоносношћу (!)“ тога толико заносити, да ускос јасном учењу наше цркве и вековној пракси њеној, уносимо у цркву своју једну новотарију, која је неканонична, а у својим последицама опасна.

Проповед „чтецу“ не дозвољава ни један канон, не спомиње ни један св. отац.

За проповед је неопходно „*особито призивање*,“ особита „*благодат св. Духа*“, осим и пре епископске — дозволе за проповед. А у цркви је одређено већ — за кога се измолжава то призивање и благодат св. Духа.

То је одређено с' обзиром на степен чина свештеничког, али и с' обзиром на квалификацију спреме дотичника, пошто „епископ може и да одузме право проповедања оним свештеницима, за које није са свијем увјерен, да имају нужну спо-

www.собност, или сумња о чистоћи њиховога вјеровања.“

Ти услови за проповедање су познати и вернима. А до тог познавања они долазе на разне начине; који књигом, а који искуством, које им сведочи, да у цркви проповедају само свештеници, дакле они само, који се за то спремише и удостојише.

Па шта би рекли верни, кад би на амвону видели ђака — богослова, у стихару или и без стихара. Зар би сваки распитивао, ко је њему дао право учења у цркви; а зар би овлашћење епископа за то учење свакога задржавало од помисли: па зар „пастор“ не би умео боље проповедати од овога „чтеца“ . . . И ко ће побројати све мисли и помишљаје верних пред „пасторалистама“ на амвону! . . .

Па тек, да се послужимо речима самога г. Огњеслава: „неопходни плод тога би био тај, да би наш свет брзо изгубио и оно мало свога респекта према проповеди, ону своју веру у проповед.“

Ето видите г. Огњеславе, ту је право место тим вашим речима.

Вежбање богослова у проповедању може бити у богословији и у богословском друштву „Слози,“ пред богословима, професорима богословије, па и свештеницима, који би хтели томе присуствовати. Такво вежбање и ми препоручујемо и желимо му, од срца, најбољег и што потпунијег успеха. *His Rhodus...* Али у цркви, у коју верни долазе, да чују реч служитеља божјег, ту реч има само тај — служитељ божји.

Је ли баш, за што потпуније вежбање богослова у проповедању и за привикавање њихово на амвон, на светињу и тишину црквену и на слушаоце у цркви, неопходно и потребно то *вежбање у цркви*, у што ми не сумњамо и што потврђујемо, онда се та потреба може задовољити на начин, који не ће ни у сумњу доводити његову каноничност и последице.

Тај би начин могао бити у томе: да се та вежбања чине у црквама карловачким изван празничних и недељних дана, осим богослужења, а приступ к тим вежбањима имали би обвезно богослови сви, а иначе професори богословије и сваки свештеник.

И то је сасвим довољно — према средствима — да се богослови приуче и „на капе и на главе“, према оној причи о вршачком проти.

То је наше мишљење о томе начину вежбања богослова у проповедању.

Но, да се тиме још не *решава* питање нашег проповедништва, сасвим је јасно.

Многи су још услови за напредак нашег проповедништва, који траже своје задовољење.

Неке треба богослови сами собом да донесу при ступању своме у богословију; неке да *нађу* и *употребе* у богословији, а многе тек да нађу, добију и употребе после богословије у своме свештеничком животу.

Ко ступи у богословију, пре свега треба да себе испита, да се сам собом разрачуна, е да ли осећа истините наклоности и способности за свештеничко звање. Пре свега, треба да се увери сам у себи и о себи, е да ли му душа полеће за оним висинама, на којима треба да је ум, срце и душа свештеника; е да ли му је воља довољно одлучна, а снага душевна довољно јака, да пође у сусрет свима и буде спреман савлађивати сва она искушења, која га срести могу у животу и раду свештеничком. Пре свега да испита побуде, које га воде у богословију. Ако су оне: у његовој побожности и религиозној тежњи, у његовој љубави к' цркви и одушевљењу за свештенички позив, па тек онда у тежњи за одржањем самога себ, — онда тај нек ступа у богословију. И само онда ће, крај ваљане наставе и васпитања у богословији, таквом богослову помоћи теорија и пракса проповедања у богословији, помоћи, да из богословије изађе, а у животу буде ваљан и одушевљен проповедник.

Кад у богословију буде улазио елеменат за богословију, онда ће из ње излазити елеменат и за — проповедништво.

Кад тај елеменат у богословији буде добијао потребно образовање, сходно васпитање, а налазио и употребљавао, осим професорских предавања и свога вежбања у проповедању, и друга средства своје спремању за проповедништво, као н. пр. у обилатој литератури световних и црквених беседника и говорника, а у живом примеру

www.salamvona „сионских“ храмова, — једна је гаранција више, да ће и црква наша добити бољих и многобројнијих проповедника.

Кад такви проповедници у животу своме буду безбрижни у погледу свога и своје породице пристојног опстанка, па настављали буду своје образовање и намицали средства за проповедање, а у своме деловању и раду стицали најнужнијег признања својих предпостављених и ободравања истих, — онда ће се све ређе међу нашим проповедницима гасити одушевљење за проповедање. . .

Тако ми мислимо у питању нашег проповедништва и његовог унапређења. Не може богословија све и сва учинити. Она мора најпре имати кога учити, да га може и научити.

А после богословије мора наша црква и народ дати и осигурати сва средства,

која су неопходна за вршење свештеничког а особито проповедничког позива, ако неће, да оно, што су богословија и богослови учинили и постигли, буде без довољних, евентуално — никаквих резултата.

Не уобразујемо себи, да у овоме, што рекосмо, лежи решење — ма и најпростије — питања о нашем проповедништву.

Али, да су то *по неки* услови не само за унапређење нашег проповедништва, него у опште нашег црквено-народног живота; и да би задовољење тих услова донело и плода нашој цркви и народу, — тиме се, ето г. Огњеславе, опет **ми** „заносимо“. Не „ласкамо себи, е се против те истине не ће дићи ни један једини глас.“ Не ласкамо за то, јер г. г. Огњеслава има и по Банату, по Бачкој и по Срему, само неће да се јаве. . . А ми што написасмо, ево и потписујемо.

ПАРОХ ЈОВАН ЈЕРЕМИЋ.

ПОСЛЕ САБОРА.

(Наставак.)

У обрану и глорификацију садашњег изборног реда, спомиње се и истиче већ толико пута једногласност сабора од г. 1870, којим је примио данашњи изборни ред. Па се и данас још непрестано прежива та једногласност. И сад се вели: „Из овога (те једногласности) се јасно види, да то није била у своје време спорна тачка између народа и наше више јерархије“ (која сигурно по теорији опозиције не сачињава део народа); дакле, да је данашњи изборни ред донесен на сабору од г. 1870. споразумно са јерархијом, јер ова није чинила никаквих приговора против тога изборног реда.

Но та једногласност при донашању садашњег изборног реда имала је г. 1870. свој разлог у оном чисто народном принципу и становишту, на којем је сабор г. 1870. стајао и на којем је донео, пре изборног реда, и саборско устројство. Изборни ред био је природна и прота конзеквенција тога устројства и саборског становишта.

Саборско устројство, донесено г. 1870, није добило највишу потврду баш због тога становишта. Изборни ред, као конзеквенција тога

становишта и тога неодобреног саборског устројства, на против, добило је највишу потврду.

Сабор г. 1874 напустио је чисто народно становиште, и донео саборско устројство на промењеном становишту, црквеном, или „народно-црквеном“.

Као што је г. 1870 садашњи изборни ред био конзеквенција устројства пре њега донесеног, али непотврђеног устројства саборског, тако је требало, конзеквентно саборском устројству г. 1874, одмах изменити и изборни ред према становишту тога устројства. Другим речима: као што је саборско устројство г. 1870, давајући сабору нашем тип чисто народни, тај тип народни осигурало и у саставу сабора и његовом изборном реду, тако је и после саборског устројства од г. 1874, које је нашем сабору дало тип и црквеног, требало изборним редом осигурати тај тип и саставу саборском тиме, што би за себним избором свешт. посланика тај тип изражен био црквеним заступством у сабору.

Али, то није учињено. Сабор од 1874 је задржао изборни ред од г. 1870, задржав га као

последницу узрока, који су престали, а не учинив га последицом узрока, који су настали и постојали. Природни закони познају: исте последице истих узрока, а сабор 1874 прокламирао је садашњи изб. ред као једну исту последицу сасвим протуположених узрока. Учинио је, дакле, једну неприродност.

Је ли то сабор 1874 учинио bona fide, у заблуди само, или mala fide, по рачуну извесноме, за нас је сад споредне важности. Факт је: сабор од г. 1874 учинио је погрешку тиме, што мењајући саборско устројство према становишту од г. 1870, није изменио и изборни ред, који је као конзеквенција тога становишта 1870 донесен, изменио према становишту, које је заузето на сабору 1874.

Та погрешка је тако грдна и кобна, да ју је наша аутономија морала и грдним жртвама плаћати, и као што је жалостан изглед, још ће ју плаћати, а ко зна, како још и исплатити. . . .

Сабор 1874 је учинио ту погрешку . . . не знајући и не замишљајући последице њене. Сабор од 1892 не хтеде ту погрешку поправити ни после толикогодишњег горког искуства. Погрешка још већа . . .

Данашња опозиција против измене сабор. изборног реда, нема разлога, дакле, позивати се на једногласност сабора од г. 1870, којом је тада донесен садашњи изборни ред, јер узроци те једногласности разлози су баш против — те опозиције, односно против данашњег изборног реда.

Али, као што ми сви имамо разлога, да истичемо, па и осуђујемо погрешку сабора од 1874, јер није, на име, са саборским устројством изменио и сабор. изборни ред; тако ће још више разлога имати безпристрасне судије да осуде данашњу опозицију саборску, јер није хтела допустити и потпомоћи, да се погрешка од 1874. г. поправи и одстрани г. 1892, после пуних 18 година.

*

Прегледали смо разлоге опозиције против измене изборног реда; видели смо каквима се све средствима служила она, а особито њезин првак Др. И. Вучетић; и каквом је тактиком: софизмима, нелогичностима и мистификацијама покушавао овај да ослаби разлоге за измену ту.

Ако је при томе, по која реч и немила била баш главом г. дру И. Вучетићу, не беше то реч „вређања“, него то беше само очигледно показана слика или последица његових речи и дела.

Човек, који јавно говори и ради, мора бити спреман да се његова реч и дело раствори и у најситније атоме, и да му се сваки тај атом правим и заслуженим именом назове, сваки у потпуној светлости прикаже. А „вођа“, као што је др. И Вучетић, не би се смео никада због тога тако расрдити, да у срдњи откаже народу своју помоћ, или бар какву такву услугу. То тек није, ваљда, родољубље?!

Што написасмо, ми ћемо и потписати; а дао Бог да се у будућности уверимо, да не ћемо имати никад више разлога таквом писању и потписивању.

А сад да завршимо о изборном реду.

По каноничном учењу православне цркве, јерархија, које је део и свештенство, има своју „посебну делатност“ у цркви и у свему што се цркве тиче. Ту посебну делатност јерархија мора развијати и манифестовати и при организацији спољашње црквене управе. Према томе, та посебна делатност мора бити изражена а право на њу репрезентовано и при легислацији те организације; дакле, и у нашем сабору.

Изражена и репрезентована та делатност у нашем сабору може бити само онда, ако ју њезини претставници и заступници развијати могу независно од утицаја, а особито притиска, који би их хтео скренути са темеља и принципа, на којима се њихова та делатност има оснивати, оснивати по диктату оног учења, које им ту делатност осигурава у цркви и захтева ју увек и свагде, кад и где год се о цркви ради.

Да се та независност омогући свештеничким посланицима нашега сабора, њихов мандат не сме зависити од световних бирача, који се у пословима спољашње организације црквене могу руководити и претензијама неоправданим, агресивним, те опасним по остварење саме цели, ради које је црква установљена; који се могу повести и завести и принципима разних, променљивих и ћудљивих доктрина и теорија, духу цркве страних сасвим, а баш и убитачних.

То мора бити кардинални услов њихових мандата; као што горе означени принципи морају бити *conditio sine qua non* раду и деловању свештен. посланика у стварима цркве. На становишту тек тих принципа може, треба, а и мора свештенички посланик на нашем сабору водити рачуна, врло озбиљна рачуна о захтевима световњака или народа, о њиховој „тежњи за тешњом активном свезом са црквом“, и за-

довољавати ту тежњу све до оне тачке, која се не би још косила са духом цркве, њезиног основног устројства и потребним условима остварењу њезине цели.

Такав мандат мора бити свештеничких наших саборских посланика, такав рад њихов на сабору.

Без таквог мандата нема места 25-торици свештен посланика на нашем сабору; без таквог рада на сабору они могу бити на сабору бројеви, а никад чињеница на корист и цркве и народа.

Такав мандат се предпоставити може само у засебном избору свештен. посланика; такав избор највише зајемчава користан и успешан њихов рад у сабору.

А кад је опозиција против таквог мандата односно избора свештен. посланика, онда би она логично једино то могла захтевати: да се, на име, из саборског устројства и изборног реда 25 свештеничких посланика савим — бришу. (Или да и епископи и свештеници сами иступе из сабора. Ур.)

Кад би се та цифра брисала из саборског устројства и изборног реда, онда би и свештеници посланици на нашем сабору, у колико би изабрани били, престали важити као представници свештеничког реда или сталежа, као што свештеници посланици и на другим саборима и репрезентативним телима не представљају сталеж. И онда би они као и ови потпадати могли и морали колективном избору.

Али, док је у саборском устројству и изборном реду фиксиран број свештен. посланика, и док без тог броја свештен. посланика не може бити нашег сабора, дотле су тих 25 свештен. посланика у нашем сабору представници свештеничког сталежа, представници једног дела црквене јерархије.

А док су такви, они морају на сабору развијати своју „посебну делатност,“ са принципа учења, на основу којег свештенички сталеж постоји у цркви.

А развијање те делатности осигурава или бар предпоставља једино засебан избор свештеничких посланика по самим свештеницима, без сутицаја световњака, односно утицаја можебитних њихових разновидних принципа. . . .

Док год свештенички посланици у сабору немају „слободу убеђења у црквеним питањима,“ а не могу их имати док год су у „партајским веригама,“ дотле ће бити они безусловни принципи њихове делатности у опасности. Јер где је гаранција, да разне странке и њихове страначке дисциплине, не ће те принципе жртвовати принципима својих доктрина, смерова и рачуна?

Искуство досадање и данашње уредбе наше пружају необорив доказ, да су црквени принципи жртвовани принципима другим, а на штету црквене цели и правилних, мирних и напредних одношаја у нашој цркви и автономном животу.

Страховање и зебња опозиције је неоснована. Њезино страховање и зебња од измене изборног реда не оснива се ни на једном конкретном случају и позитивном доказу, него само на неким умишљеним предпоставкама.

Али страховање и зебња од даљих последица садашњег изборног реда оснива се на досадањим последицама његовим у општем стању наших одношаја, оснива се на досадањим уредбама нашим, које су донесене баш под садашњим изборним редом, а у којима је много право јерархије окупирано, а кардинално автономно нам право напуштено, изиграно и поништено.

Садањи изборни ред је камен спотицања и узрок трзавице у одношајима јерархије и световњака или народа, после 1875 г., као што се еклатантно показало и данас још и биће док год се изменом изб. реда не одклони.

Од измене сабор. изборног реда ми се не бојимо, ал' се бојимо од даље борбе, која ће се на ту измену наставити, бојимо се од последица те борбе.

Ко мирно и ладно ситуацију посматра, тај мора увидети, да ми стојимо данас пред дилемом: или изменити изборни ред или наставити борбу са свима њеним последицама.

Шта је боље? Изменити изборни ред или наставити борбу? Бранити status quo у целој нам автономји ради status quo-а и у изборном реду, значи: одобрити наставак борбе, али значи одобрвати или бар подржавати оно стање, за које се и пред сам сабор говорило и писало: „Стање наше цркве и школе јадно је, да не може горе бити.“ (Браник бр. 114 ex 1892.) Ко може то одобрење даље борбе и подржавање

тога стања измирити са својим родољубљем, ми му родољубљу не завидимо.

Ми не можемо. Нама родољубље диктира: тежњу за изменом изборног реда.

А у ствари измене те, за нас је главно и начелно питање: ко ће бирати свештеничке посланике? У томе питању, по нашем најекромнијем суђењу, не може бити трансакције, несме бити концесије. То је апсолутно начелно питање. Једини одговор му је: свештеници да бирају свештеничке посланике. Свако попуштање у томе одговору, било би напуштање начела, које освештава учење православне цркве, које оправдава тип и карактер нашег сабора, а неумитно захтева општа цел и корист.

Питање друго у ствари измене саборског изборног реда јесте: пропорција световних према свештеничким посланицима. То је питање дискутабилно. О њему се може расправљати.

Преобраћају ли мишљење, да независност сабора није осигурана у пропорцији световњака према свештеницима са 2 : 1, тражимо другу пропорцију. Ако уређење наше аутоно-

мије, ако мир и споразум у нашој цркви зависи једино од те пропорције, треба дозволити другу.

Док год епископат буде бодар чувар црквеног учења и основних принципа, које то учење диктира, ми не страхујемо за будуће уредбе, које сабор донашао буде, а тицале се буду ма које гране црквеног живота и црквене управе; не страхујемо, па ма каква пропорција саборских посланика била. Нама је у злим приликама гаранција св. синод.

Да је епископат и до сад, наиме до г. 1875, вршио потпуно своју дужност, да се је увек бринуо и разбироа за последице наших уредаба, не би данашњих уредаба, овакових какве су, ни било.

Хоће ли се, и кад, данашње уредбе изменити на боље — према свему што се догодило и догађа, можемо и ми само рећи: „Очекујмо од времена да нас оно овести и поучи.“ „Време је лек нашем злу“.... Ако се данашње уредбе не поправе, у томе ће бити непобитан доказ: да бољих нисмо ни заслужили, да за боље нисмо — способни.

(Наставиће се.)

Л И С Т А К.

Б Е Л Е Ш К Е.

— (Из епархије темишварске.) I. Епарх. консисторија темишварска држала је редовну своју седницу 16. (28) марта о. г., из које се следећа важнија решења бележе: Извештена је Софија Јанковић, парох. удовица из Т. Бечеја, да је 30 фор. државне припомоћи добила. — Позвани су подручни манастири, свештенство и цркв. општине, да новчаним прилозима потпомогну одбор за прославу стогодишњице срп. прав. велике гимназије, срп. прав. богословије и патријарашког благодјејанија и њихових добротвора. — За администратора срп.-падејске парохије постављен је Георгије Коњовић, свршени клирик из Мола. — Две књиге под насловом: „Историја срп. цркве“ и књига „О степенима средства“ епископа Никанора Ружичића,

препоручене су подручном свештенству. — Услед утока срп. прав. цркв. општине печканске против овд. решења, којим је јер. Димитрију Ђирићу, бившем админ. парохије печканске, досуђено 200 фор. у име бира у години 1889 — поднесени су сви овопредметни списи преч. митр. цркв. савету на више решење — За администратора дешчанске парохије постављен је јереј Јован Гавриловић, досадањи админис. црнобарске парохије, а приврем. администрација црнобарске парохије поверена је јереју Васи Кадићу, снет. парох. помоћнику мокринском. — Узет је на знање извештај Ђорђа Влаховића, окр. проте в. кикиндског, да је јереја Дим. Ђирића за пароха тиса-ст. миклушке парохије тамош. благочастивом народу представио. — Георгије Коњовић, админ. парох. у Срп. Падеју, припуштен је етечајном испиту. — Позвана је цркв. општина т.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ст. миклушка, да Даница Белеслијиној, парох. удовици тамош., неодложно припадајућу јој половину свешт. плате исплати. — Пријава неколико чланова цркв. општине арадске против администратора тамош. парохије — издата је јереју Св. Дражићу, пароху срп. кретурском, на извиђење. — Молбенице неколико сиромашних свештеника и свешт. удовица — послате су с' препоруком министарству богочасти и јавне наставе. — Најпосле донесена су решења у брачним споровима.

II. Епарх. административни одбор темишварски држао је своју редовну седницу 17. (29.) марта о. г., из које се следећа важнија решења бележе: Извештена је цркв. општина ечканска и арадгајска, да је свака по 100 фор. државне припомоћи добила. — Решењем високосл. саб. одбора од 19. фебр. о. г бр. СО. 2158 одбијен је позив председника цркв. општине м. чанадске против овд. решења од 19. маја 1892. бр. АО. 197. којим је цркв. скупштина м. чанадска распуштена и нов избор скупштине наређен. — Уништена је незаконито обављена организација и конституисање цркв. скупштине срп. боканске и наређен је нов избор скупштине под руководством овоепарх. изасланика, јереја Св. Дражића, пароха срп. кретурског. — Одобрена је организација цркв. скупштине срп. чевејске. — Пошто цркв. општина надлачка оглас дражбе на мањак није у новинама објавила, то је упућена, да оглас дражбе на мањак правилно објави, по томе дражбу на мањак по ново одржи и дражбени записник са грађевинским уговором дотичног подузимача по ново овамо на одобрење поднесе. — Дозвољено је цркв. општини варјашкој, да цркв. кућу своју по приложеном плану и предрачуну, после одржане дражбе на мањак, оправити може. — Молба цркв. општине станчевачке, да један празан плац купити може, није за сада уважена, већ је упућена иста цркв. општина, да са свима грађевинским поседиоцима тога плаца уговор сачини и овамо на одобрење поднесе. — Одобрена је обнова цркв. скупштине куманске у трећини својој. — Одобрен је избор половине цркв. одбора срп. прав цркв. општине модошке. — Наређена је истрага против управе цркв. општине арадске и ради спроведења исте изаслат је јереј Св. Дражић, парох срп. кретурски и др. Св. Димитријевић, коне. фишкар. — Одобрен је избор $\frac{1}{3}$ скупштине цркв. општине мокринске. — Молба цркв. општине фењске ради повишења

годишње припомоћи тамош. пароху из јерарх. фонда — спроведена је с' препоруком саб. одбору. — Молба цркв. општине чоканске ради дозначења годишње припомоћи тамош. пароху из јерарх. фонда — спроведена је с' препоруком саб. одбору. — Поднесени рачуни неколико цркв. општина издати су епарх. ревизору на прегледање. — Молбенице неколико сиромашних цркв. општина ради получења државне припомоћи — спроведене су с' препоруком министарству богочасти и јавне наставе.

П. М.

— (Исповест српског правосл. свештенства земунског протопопијата) одржана је 31. марта о. г. у св. богородичној цркви у Земуну, на коју је дошло 20 свештеника.

Исповест је обавио високопречасни г. протопресвитер Јефта Вукадиновић

По обављеној исповести поздравило је поменуто свештенство Његовој Светлости г. патријарху Георгију следећим телеграмом највише одликовање: „Свештенство протопресвитерата земунског, искуњено данас на својој исповести, искуњено чувством радости и непоколебиме поданичке верности поводом највишег одликовања Ваше Светости орденом гвоздене круне I. степена, у синовној понизности честита Вам на овом новом знаку високе владалачке благонаклоности према Вашој Светости, као црквеној поглавици народа српског — са уердним ускликом: Да живи Његово Величанство наш премилостиви господар и краљ Франц Јосиф I. на утеху верно-оданог му народа и свештенства српског!

Да живи Ваша Светост на корист и блага стање цркве наше православне — на многа љета!“

Следећим пак телеграмом, захвалило се оно Његовој Светости на одликовању свога сабрата Димитрија Руварца:

„Сакупљено свештенство земунског протопресвитерата, на данас одржаној исповести својој, једнодушно побуђеним се налази Вашој Светости овим путем изјавити своју синовну и најтоплију захвалност, што је изволела, поборнику духовне наше просвете, који се у овим нашим најжалоснијим приликама и суморним тешкоћама не даде ничим застрашити, бранећи јерархију, брату нам Димитрију Руварцу, подарити наслов почасног протојереја.

Свештенство ово једногласно из два душе и срца свога кличе: Живео свети патријарше

Георгије још дуго и много на част себи и свом имену, на понос своје цркве и народа!“

Још истог дана изволела је Његова Светост следећим телеграмом захвалити се на честитци: „Вукадиновићу, протопресвитеру.

„Примите и изјавите свештенству подручном тошлу захвалност на честитци послатој ми.

Георгије, патријарх.“

ПОРУКА

АДМИНИСТРАЦИЈЕ „СРПСКОГ СИОНА“.

Како је прва годишња четврт већ исте-кла, а многи пошт. читаоци овога листа, не послаше претплате све до данашњега дана, — то овим озбиљно позивамо свакога, ко овај лист држи, а претплате још није послао, да нам претплатну цену листа што скорије пошаље, јер онима, који до сада нису ништа платили, а не плате ни за будућих 14 дана, ми ћемо даље шаљање листа безусловно обуставити.

Администрација „Српског Сиона“.

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Безименом сараднику у С. — Ваша је расправа добра и у своје време, кад места буде, саопштићемо је. Само радите и на даље — све ће доћи на ред.

Г. В. В. у С. — Немојте се ердити, што вам чланак до сада није штампан. Кад уграбимо места у листу, са малим исправкама саопштићемо га. Али нама се чини, да Ви не бисте морали писати само о оним питањима, која су расправљана и готово већ исцрпљена у овоме листу, већ и о другим важним питањима. На дела покушајте — можда ћемо чланку Вашем о новом каквом предмету лакше наћи места у листу.

Г. О. Д. у П. — Ваша би беседа могла ући у лист, али сте ју доцне послали, те је сад несувремено, да ју штапамо. Можда — на годину у згодно доба.

Брату С. П. Ј. Лањски твој прилог, кад није до сад, неће ни од сад моћи бити штампан у овоме листу. — Сувише је специјално израђен, а ми увек имамо и важнијих ствари за лист. Изради друго што.

Даље је свештенство закључило, да у будуће приликом исповести, један брат говори беседу у цркви и да се свештенство у сумњивим питањима обраћа г. протопресвитеру Вукадиновићу за савет, који ће са земуном свештенством одговорити им на њихова питања.

По том су отишли сви на заједнички ручак у хотел код „Анђела.“

Брату Н. М. у Б. — Јави ми, јеси ли на пређашњој твојој парохији или где си, да ти могу писати Ма где да си, пошаљи оно, што си обећао, а и ја ћу своје обећање испунити. Здраво!

О Г Л А С И.

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВЕНА ОПШТИНА У КРЧЕДИНУ.

Број 4. 1893 г.

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС. 1—3. 38.

На основу скупштинског закључка од 30. марта 1893 српске црквене општине крчединске, а усљед одобрења слав. архид. адм. одбора у Ср. Карловцима од 10. (22.) августа 1892 расписује се дражба на мањак ради оправљања и покривања цркве и црквеног торња лимом марке F. F.

По зготовљеном предрачуну износи:

1. Зидарски посао . . . . . 600 ф.
2. Дрводељски . . . . . 960 ф.
3. Лимарски и златарски рад . . . . . 1307 ф.
4. Столарски, браварски и мазалеки 263 ф.

Укупно 3130 ф.

1. Лицитација држаће се дана 25. априла (7. маја) 1893 у недељу у Зсата по подне у дворани местне српске прав. црквене општине

2. Сваки лицитант дужан је од горе истављене своте 10% пре дражбе у име сигурности председништву у руке положити.

3. Општина држава себи право поверења према подузичачу.

4. После 6 месеци од дана предаје цркве прима подузичач јамчевину, којом јамчи за солидну израду.

5. Ближа условија могу се од првог огласа видети код црквено-општинског председништва, као и на сам дан дражбе. —

У Крчедину 1. (13.) априла 1893.

Ст. Јанковић,
председник.

Илија Радовац,
перовођа.

1—1. 39.

О Г Л А С.

Српска православна црквена општина у Прхову намерава своју цркву оправити и у ту цјел одредила је своту од 2300 ф.; с тога расписује дражбу на мањак 11. (23.) априла у 3 сахата после подне. —

Сваки лицитанат дужан је пре дражбе у име жабоине положити 10% у руке председника. —

Услови могу се видети на дан дражбе. —

Црквена општина задржава себи право, да може посао поверити и оном подузетнику, којега за најспособнијег држи, макар и за мањи попуст. —

У Прхову, 31. марта 1893.

Председништво црквене општине.

Бр. 470. ех 1893.

СТЕЧАЈ.

35, 3—3

Овим се расписује стечај на биљажничко и фишквалско мјесто код епархијске управе горње-карловачке.

Дужности, са овим мјестима скончане, означене су у чл. XXXIV привр. уређења епархија од 1871. уз годишњу плаћу од 600 ф. односно 300 фор.

Конкуренти имају своје добро инструиране молбенице предеједништву ове епарх. управе у року од три неђеље, рачунајући од првога уврштења овога стечаја у званичне новине „Српски Сион“ поднијети.

У Плашком, 19. марта 1893.

Михаило,

Епископ.

СТЕЧАЈ.

27. 3—3

На упражњено место пароха у Угриновци са платом IV. разреда, овим се отвара стечај.

Који желе место то добити, имају своје ваљано устројене молбенице, ако су из стране епархије путем своје надлежне консисторије, иначе путем надлежног им протопресвитера до конца априла о. г. овамо поднети.

Из седнице консисторијалне у Карловци 2. (24.) марта 1893. држане.

Архијепископска консисторија.

„Српски Сион“

излази сваке недеље на великом табаку.

Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожика у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

О Г Л А С.

31. 3—3

Овим дајем на знање пречасној господи свештеницима, да сам у мојој помодној и мануфактурној радњи спремио у великом избору, до најбољих врста, штофова за горње и дољње хаљине свештеничке као: **первијена, доскина, дублова, тернова и финог камгарна**, даље сваких каквоћа и боја **свиде, широких појасева** и т. д. Уједно примам сваку наручбину, те из првих творница тачно, брзо и јефтино набављам свакоме онакав материјал какав жели, и преко овдашњег вештог свештеничког кројача г. **Илију Вертуновог** дајем правити свештеничке хаљине лепо и укусно.

Умољавам с дубоким поштовањем пречасну г. г. свештенике, да би доброту имали посетити ме, или писмено на мене се обратити, а ја у напред изјављујем, да ћу свакој жељи мојих муштерија потпуно одговорити.

У Сомбору, марта 1893.

С поштовањем

Милан Д. Пандуровић.

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС.

Овим се расписује *minuendo*-дражба за издање нове женске школе у Срп Неузини по плану неимара Павла Вихтнера.

По трошковнику износиће градња 3003 фор. 16 новчића.

Услови, план и трошковник могу се сваки дан код председника цркв. општине видети.

Сваки лицитант има пре дражбе 10% пишманлука положити.

Дражба ће бити 18. (30.) априла о. г. у 3 сата после подне у школској дворани.

У Срп. Неузини, 21. марта 1893 год.

П. Коњовић,

перовођа.

37. 2—3

Љубомир Мирков,

председник.

Претплата, огласи, стечајеви, рекламације и сви рукописи шаљу се г. **Сергију Шаграк-Нишићу**, уреднику „Српског Сиона“ у Нови Сад. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 10 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена псема се не примају. — Рукописи се не враћају.